

Édes ²⁴⁴anyanyelvünk

Nyelvünk a magyar közösség tulajdona, s mint közvagyon, érték – írta egykor egyik kiváló irodalomtörténészünk. Hozzátehetjük, hogy ez az érték talán legdemokratikusabb kincsünk, amellyel mindnyájan naponta kedvünk szerint élhetünk. De éppen ezért egyike legveszélyeztetettebb értékeinknek is, napról napra ezernyi ártalom éri. Idők folyamán sokszor vetődött fel, hogy vajon jól sáfarkodunk-e vele, megteszünk-e mindent védelmére.

A kérdés ma sem vesztett időszerűségéből, sőt, az olvasók mozi- és színházjárók, rádió- és tévéhallgatók, valamint a közéletben részt vevők számának növekedésével egyre hangsúlyosabbá válik. Egy-egy, nyelvünktől idegen kifejezés szinte észrevétlenül lopakodik be fülünkbe, meghúzza magát tudatunkban; s használjuk, mondjuk, anélkül, hogy különösebben ügyet vetnénk rá. Az emberek többsége ugyanis, természetesen, a nyelvet ösztönösen használja úgy, ahogyan a szülői házban elsajátította, ahogyan környezetében naponta hallja. Megfelelő ápolás nélkül köznyelvünk, nemzeti kincsünk fénye megsápad, egyre szegényebbek leszünk.

Nem valamiféle elvont nyelvi szépségeszményről van itt szó, hanem legalább annyira a gondolatról, amely a szavak köntösében jelenik meg; a kettő között elválaszthatatlanul szoros a kapcsolat. A szedett-vedett kifejezés, a magyartalan mondatfűzés, nyelvünk megtépázása a szellemet is elszegényíti. A nemzet nyelvét védve egyszersmind a nemzeti közgondolkodás egészségét is óvjuk.

Oktalan óhaj lenne persze, hogy az élet minden területén mindenki önkéntes nyelvőr legyen. De annak érdekében, hogy minél szélesebb körben alakuljon ki a „nyelvi öntudat”, igen sokat tehetünk. Ezt szolgálják nyelvünk hivatásos őrei, akik minden lehető eszközt felhasználva igyekeznek csinosítani a köznapi beszédet, lépést tartva élő, gazdagodó folyamával.

A magyar köznyelv ápolásának szándéka vezette a TIT-et, amikor néhány évvel ezelőtt először rendezte meg a magyar nyelv hetét. Azóta is intézményesen fogja össze a nyelvészeket, népművelőket, hogy előadásokon, a kulturális élet különféle fórumain a nyilvánosság előtt adjanak hangot a nyelv-művelés időszerű kérdéseinek.

Az idén már a negyedik alkalommal kerül sor a magyar nyelv hetére. Április 27 és május 2 között anyanyelvünk ismét az érdeklődés homlokterébe kerül. És ez az érdeklődés egyre szélesebb körű. Az első két évben még csak a budapesti Kossuth Klubban tartottak előadásokat, harmadjára már a rádió is jelentékenyen közreműködött, most pedig éppen a rádió vállalt oroszán-részt – egy hét alatt huszonöt adással – a nyelvvédő hét feladataiból. Bekapcsolódik a televízió is ebbe a fontos misszióba, és sorra jelentkeznek a magyar városok, vetélkedve a következő nyelvvédő hét megrendezésének jogáért.

Édes anyanyelvünk – így szoktuk mondani. De egyben édes gyermekünk is, hiszen mi magunk teremtjük, szüljük s neveljük napról napra. Mindnyájunké, szeressük, védjük hát mindnyájan!